

domov roditeljem, da pridejo ponj. Šola ni zanj, kakor ni on za šolo. Tudi na druge načine se srečno živi na svetu.

Teglja so zalile solze, premagal ga je jok, da je zatulil same žalosti.

Domov, domov torej sedaj, ko ima najboljšo voljo do napredka! Domov, kamor si je do nedavnega želel z vsem srcem, a se sedaj boji, ker ga bodo gledali začudeno in zasmehovali, češ, hitro si se naučil. Ali znaš nemško šteti do petdeset? Znaš prebrati pismo iz kanclije? Znaš premeriti grede na vrtu? Znaš, znaš . . . Janez v šolo — Janez iz šole. Leseni Jakob si bil in boš.

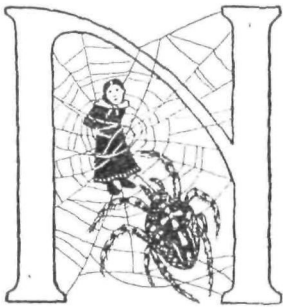
Tega se je bal.

Srce mu je omagalo. Šola ga ni veselila več. Spoznal je tudi sam, da je res ne zmore, toda domov ne pojde, domov ne za ves svet. (Dalje.)

IVO TROŠT:

Tatič.

Nehal je že ogrevati mesec veliki srpan zemljo s pekočimi solnčnimi žarki. Zato pa niso nič manj vabljivo žarela jabolka po sadovnjakih. Vsa pa seveda še niso bila zrela. Toda če dozorevajoče jabolko založiš v slamo ali mrvo na suhem kraju, mu kožica zarumeni v kratkem in sladko postane — sam med. Otrokom je to prav dobro znano. In marsikatera kodrava glavica, ki sme pobirati sadje le po tleh, kar ga odpade, se ozira tedaj željno na drevo, in srce mu zahrepeni tudi po onem sadju tam gori. O, kako kmalu bi se zmedila tudi ona jabolka in one hruške, ki so sedaj še po vejah! Ko bi jih le smel obrati!

Vsak deček v naši vasi se rad pobaha, da ima več dobro založenih skrivnih medišč na podu ali na hlevu. Ob deževnem vremenu jih obiskuje ali pa kadar nima drugega dela ter prebira, pokuša in mehká.

V tem poslu je bil Kovačev Ivan navadno prvi. To mu tudi ni delalo težave. Kovačev oče ima najlepši vrt in na vrtu vse polno najbolj izbranih sadnih vrst, posebno jabolk in hrušk. Časih so šli otroci po učiteljevem navodilu kar iz šole ogledovat z Ivanom vzorni sadovnjak. Tedaj so zares pasli oči po dozorevajočem sadju. Marsikdo je natihem požiral sline in želel v jesenskem času, da zaide vsaj nekaj te-le zaloge na njegova medišča. Toda kakor predrzna, je bila tudi prazna taka želja. Vrt je vedno zaklenjen in ograjen z visokim zidom, ki ima na vrhu greben iz steklenih drobcev — malo vabljivo orožje onemu, ki bi ga izkušal preplezati, četudi ne bi pomislil, da spravlja s tem v resno nevarnost svojo roko, nogo ali celo življenje, ko bi telebnil — tatič — z zida

Težko, če je bil paradiž bolj zavarovan tedaj, ko sta Adam in Eva zaman gledala nazaj — v dobre stare čase.

Neki večer se je hvalil Kovačev Ivan med tovariši, ki so kakor on zalagali skrita medišča, da jih ima že pet. Nobeden se ni mogel pobahati, da jih ima toliko ali celo za polovico manj. Zato je veljal ta večer za največjega junaka v vasi. Vsi so ga občudovali. Primožev Tonček ga je pa celo zavidal za to prednost. Primoževi namreč niso imeli skoro nič sadnega vrta, in drevje na njem je rodilo le malovredno sadje, ki bi ga ne pobral še tako lačen popotnik na cesti. Toda zaradi tega Tonček vendar ni maral zaostati. Široko je stopil na cesti med zbrane tovariše, potegnil klobuk z visoko štulo na desno uho, potisnil obe roki v hlačna žepa in govoril junaško: „Štiri medišča imam šele, pa ne bo dolgo, jih bom imel najmanj šest ali sedem. Boste videli.“

Tovariši mu niso verjeli, niti da ima res že štiri medišča. Saj so vsi vedeli, da jih po pošteni poti nima s čim založiti. Zato so ob njegovem ponovnem zatrjevanju prav tako trdovratno molčali kot prvič. Tonček je pa govoril vedno glasneje, vedno drzneje, da jim vse dokaže v kratkem.

Za ta večer so se razšli z mislijo, da se Tonček le širokousti, kakor so ga že poznali, da se rad.

Kmalu potem je bilo prijazno popoldne. Ljudje so se trudili vsi zunaj na polju. Kaka stara ženica je ostala doma ali bolnik, ki ni mogel za delom, ali semtertja otrok, da varuje mlajšega bratca ali sestrico. Taka sreča je ta dan pozdravila tudi Primoževga Tončka; varoval je doma v zibelki malega kričača, ki je pa danes izjemoma spal kakor za stavo.

Muhe so bile nadležne, Tončku pa tako dolg čas, da je že vse počel v hiši, celo zvonil je na železne piskre in zraven prepeval velikonočno alelujo. Popoldneva vendar še ni bilo kraj, kakor da se je raztegnil v samo večnost. Rad bi bil videl, da bi se vsaj bratec prebudil v zibelki. Tudi z njim bi se kratkočasil. Toda kakor nalašč je danes spal, in vse kaže, da bo še in še.

Tonček se natihem splazi na hišni prag in se ozira na oblake, za solncem, gorindol po vasi. Povsod je tak slovesen mir, kakor da je danes zapovedan praznik. Od dolgega časa je glasno zazdehal. Tedaj mu je pa pogled zastal na vrhovih Kovačevih jablan v ograjenem vrtu. Jabolka so se mu oddaleč tako prijazno smehljala, da se niti nebeški krilatci ne morejo lepše. Kar kimala so mu v bližino tako vabljivo in tako silno, da se mu je zdelo, kako prijetno ga že šegeče v nosu njih prijetni vonj. Ali kako na zaklenjeni vrt? Sam ni vedel.

Spomnil se je pa oblube oni večer, ko mu tovariši niso verjeli. Sedaj so se mu jabolka smehljala tako lepo, tako ljubo in že skoro glasno, da se je nehote jel pomikati bližeinbliže. Prilezel je do visokih vrat, prijel za kljuko in spoznal, da so prazne vse nade. Ozrl se je še na levo in desno, če se odkod ne bliža širokokrajni slamnik očeta Kovača. Vse je bilo mirno in varno.

Vrt je bil pomaknjen med hišami zadostno od ceste in skrit radovednim očem, ki bi se nepoznana s ceste lahko ozirala po jabolkih ali tatovih.

Tončka so jabolka sedaj že kar vlekla k sebi — za vrat, za lase, ušesa . . . Nikakor ni mogel odoleti, da bi jih ne gledal. Oh, nobeden ne bo imel takih na mediščih! Ko bi mu sedaj-le zrasle perutnice! Kar sfrčal bi v one-le vrhove. Od nikoder pomoči, od nikoder rešilne misli. Da bi vsaj katero dosegel s prekljo čez zid! — Nekaj se mu vendar zasveti v glavi. Ne preklje, lato prinese, lato, ki je pripravljena na dvorišču, da jo vtaknejo v kozelc. Po lati spleza na vrh zida, lato potegne varno za seboj in jo spusti na drugo stran na vrt. Z njo je nekoliko polomil steklene kosce na zidovem grebenu. Kakor misel hitro je bil pod jablano in jo otresel, kar bobnelo je, ko so padala jabolka na zemljo v mehko otavo. Tonček se je zopet ozrl, če ni topot jabolk koga predramil v bližini, potem je pa hitel in pobiral. Visoka dula v klobuku je sprejela vase mnogo, mnogo, a on je še nakladal, da je bil slednjič klobuk zvrhan in še premajhen, najsi je bil drugače Tončku tako velik, da je gledal izpod njega kakor z drugega sveta po domači vasi.

S težavo je priplezal po lati zopet na vrh zidu. Moral si je pomagati tudi z zobmi, da ni raztresel jabolk. Na vrhu je pa zaupal svoje hlače steklenim zobem in grebenu, okobalil zid in stresel sadje na drugo stran. Hitro je potegnil za seboj tudi lato, se spustil po njej na tla. Jabolka so bila kakor bi trenil hitro zopet v klobuku in Tonček z njimi doma. Šele na pragu domače hiše se je ozrl zmagovito, če ne gleda morda za njim oče Kovačev izpod širokokrajnega slamnika. Veselil se je lepega uspeha, toda strah je le še ostal.

Prišedši z jabolki v hišo, čuje, da se je v tem času prebudil v zibelki mali kričač, ki sedaj-le vpije, kakor bi ga drli na meh. Ali še huje je kričal Tončku notranji glas: Teci še po lato, da te ne izda! — Kar so ga nesle noge, je hitel in ves zasopljen privlekel lato na prejšnje mesto.

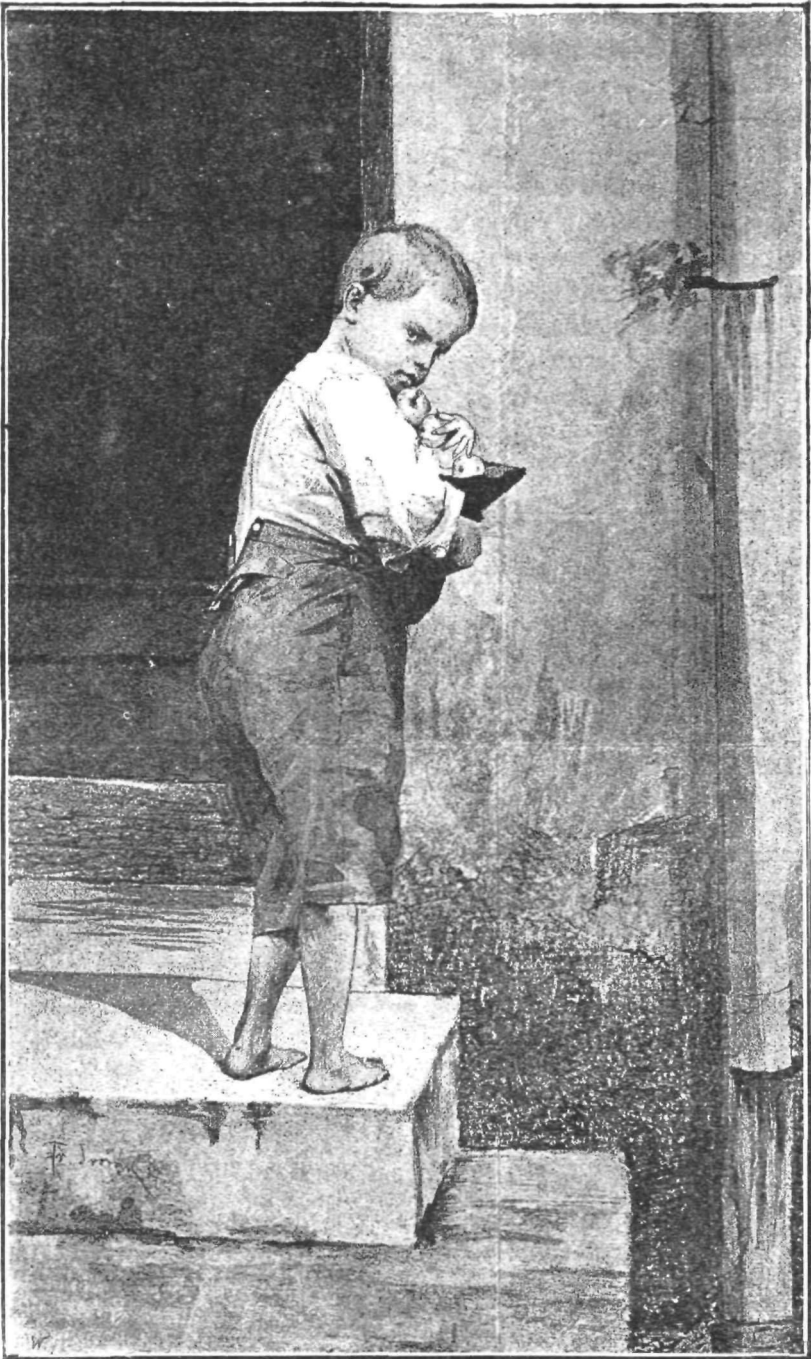
Delo je bilo dovršeno, strah premagan, jabolka lepo doma.

Bratca kričača je potolažil za prvo silo, kakor je mogel, ker se mu je mudilo s plenom k mediščem. Ko je tam opravil in se vrnil, je bila že mati poleg malega bratca. Ostro je pogledala tatiča in ga vprašala, kod je hodil. Namesto odgovora je videla Tončkove od zadaj sumljivo cvetoče hlače. Zato je deček še prej čutil šibo za petami in še bližje kot za petami, nego je utegnil povedati, kje je trgal hlače.

Ko se je zlato solnce poslavljaljo z našimi gorami, je tudi Tončku še pokukalo v objokano lice in ga podražilo: „He, he, Tonček! Sedem medišč imaš — največ jih imaš. Kazen tudi imaš na hlačah, he, he! Ali pa veš, če je že vsega konec? Tatič, he, he!“

Tonček ni maral gledati božjega solnca.

Naslednje jutro je bil že zgodaj na cesti in se hvalil s svojimi medišči. Tovariši mu tudi danes niso verjeli. Tonček jih je imenoval neverne Tomaže. Ti so pa hoteli jabolka videti. No, in Tonček se ni tega prav nič strašil. Vedel je, da mora potem skrivnišče premeniti, da bodo skrivnišča navarnem, sicer lahko pride hudoben sosed in mu ukrade zalogo. Kaj je tatvina, pa Tončku ni bilo treba šele praviti.

Izmed nevernih Tomažev izbere dva tovariša in jih odvede s seboj. Pokaže jima vsa medišča, kar jih je imel pod domačo streho, ostala družba je pa radovedno čakala odločitve na cesti. Pridružil se je v tem času radovednežem tudi Kovačev Ivan. Kmalu se vrne Tonček s preglednikoma. Tonček se smeje glasno, a preglednika še glasneje. Ko stopijo med tovariše, potrdijo število medišč — sedem, potem pa še pošepneta pregledovalca vsak nekaj drugim na uho. Šepet se je širil od ušesa do ušesa. Ko je zvedel skrivnostno vsebino tudi Kovačev Ivan, je pritrdil glasno: „Res, res! Sedem medišč ima Tonček. Toda čigava so pa jabolka, kdo jih pozna?“

Pregledovalca odgovorita soglasno: „S Kovačevega vrta! Saj jih poznamo. Same magdalenke — tiste težke, debele!“ In s pregledovalcema vred se je grohotala vsa družba.

„Ali me je kdo videl?“ vpraša Tonček osramočen. „Jabolka smo videli. Morda jih ne poznamo?“ je bil odgovor, kratek in trd.

In jesensko solnce se je zopet smehljalo Tončku: „He, he, Tonček! Ali si videl? He, he!“

Nevihta.

<i>Blisk v polnočni šviga grozi,</i>	<i>V grozi groma, v žaru bliska</i>
<i>noč gori v plamenih vsa —</i>	<i>Bog svoj zakon govori.</i>
<i>Bog se v veličanstvu vozi,</i>	<i>Bilka — grešnik — plah se stiska,</i>
<i>meče strele iz neba . . .</i>	<i>a nedolžnik sladko spi . . .</i>

Fran Žgur.

Odhod.

*Zbogom, draga rodna vas!
Morda zopet let deset,
če ne več, pogoltne čas,
ko bom tebe videl spet!*

*Tudi se zgodi lahko,
da zdaj zadnjič gledam te
in da kmalu mi telo
smrt tam v dalji v grob zaspe!*

*Še na Šumbreg šel bi rad,
ki tako skrivnostno v svet
kaže svoj razpadli grad
iz temotnih davnih let!*

*Gor z višave šumbreške
v znane dole bi strmel
ter ta pota in stezé
v mislih še enkrat obšel!*

*Toda prišel mi je čas,
čas določen za odhod!
Zbogom torej, rodna vas,
zbogom, ti moj borni rod!*

Fr. Rojec.